

HÖGSKOLAN FÖR LÄRANDE
OCH KOMMUNIKATION
HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

Läxan – ett dilemma

Elevers syn på läxans betydelse i gymnasieskolan

Elizabeth Mulucundo

Examensarbete 15 hp
Inom Lärande

Lärarytbildningen
Vårterminen 2015

Handledare
Aymé Pino

Examinator
Gunbritt Tornberg

SAMMANFATTNING

Elizabeth Mulucundo

Läxan – ett dilemma

Elevers syn på läxans betydelse i gymnasieskolan

Homework in high school

Students' attitudes and perceptions of homework

Antal sidor: 25

Syftet med studien var att undersöka och beskriva gymnasieelevers syn på läxans betydelse i gymnasieskolan med fokus på läxans hantering och dess värde. Studien har gjorts utifrån en kvalitativ ansats. Datainsamlingsmetoden som har valts till studien är intervjuer med åtta elever som går på gymnasienivå. Analysen i studien har gjorts utifrån Denscombes principer. Bland annat används i studien Vygotskijs teori, Coopers forskning om läxans effekt samt Coopers och Österlinds definition av läxan. Eleverna beskriver utifrån deras erfarenheter hur de upplever läxans betydelse i deras livsvärld. Resultatet visar att eleverna gör läxan hemma efter skoldagens slut. De använder sig av läxhjälp för att förbereda sig inför skolans olika uppgifter. Eleverna spenderar mellan tre till fyra timmar varje dag efter skolan med läxor när de får alla läxor samtidigt. Det gör att elevernas fritid och hälsa påverkas avsevärt. Läxan tar mycket tid från elevernas fritid då de måste prioritera bort aktiviteter för att hinna med läxorna. Stressen är en annan faktor som påverkar deras hälsa med stressens olika symptom. Resultatet visar också att eleverna har en negativ inställning till läxorna. Denna negativa attityd utvecklas när de måste göra läxan på fritiden och där deras hälsa påverkas av stress. Det blir en fysisk och psykisk trötthet som eleverna upplever när lärarna ger alla läxor på en gång till dem. Eleverna tror att läxorna kommer att finnas kvar i framtiden och det enda de begär är att lärarna samordnar läxorna ut till eleverna. Alla elever är överens om att skolan borde förminska mängden läxor. Avslutningsvis visar resultatet att 50 procent av eleverna svarade att de utvecklas med läxorna och 50 procent svarade att de känner att de inte utvecklas med läxorna. Läxan medför ett dilemma för eleverna i gymnasieskolan.

Sökord: betydelse, dilemma, gymnasieskolan, läxa

Postadress	Gatuadress	Telefon	Fax
Högskolan för lärande och kommunikation (HLK) Box 1026 551 11 JÖNKÖPING	Gjuterigatan 5	036-101000	036162585

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	1
2	SYFTE	2
3	BAKGRUND	2
3.1	Definition av läxa	2
3.2	Läxans olika betydelser	3
3.3	Läxor och styrdokument	4
3.4	Tidigare forskning	4
3.4.1	Olika synsätt på läxan	4
3.4.2	Elevers förhållningssätt till läxan	6
4	TEORETISKA PERSPEKTIV	6
4.1	Lärandeteorier	7
4.1.1	Den proximala utvecklingszonen	8
5	METOD	8
5.1	Kvalitativ ansats med intervjuer som redskap	8
5.2	Urval	9
5.3	Rekrytering	9
5.4	Datainsamlingsverktyg och genomförande	9
5.5	Analys	10
5.6	Forskningsetiska överväganden	11
5.7	Reliabilitet och validitet	12
6	RESULTAT	13
6.1	Var läxan görs	14

6.2	När läxan görs	15
6.3	Läxan i relation till timmar i veckan	15
6.4	Hur eleverna hinner göra läxan	16
6.5	Elevernas fritid	16
6.6	Hur mycket tid läxan tar ifrån elevernas fritid	17
6.7	Läxan i relation till hälsan i skolan	17
6.8	Resurstiden i skolan	18
6.9	Läxans roll	19
6.10	Utveckling med hjälp av läxan	20
6.11	Läxan idag	20
6.12	Läxan i framtiden	21
6.13	Läxan – ett dilemma	21
7	DISKUSSION	22
7.1	Metoddiskussion	22
7.2	Resultatdiskussion	23
7.2.1	Elevernas uppfattning om läxans hantering	23
7.2.2	Elevernas inställning till läxans värde	24
7.3	Fortsatt forskning	26

8 REFERENSER

Frågor till intervju

1 Inledning

Läxans vara eller inte vara är en ständigt aktuell diskussion i dagens samhälle. Helena Von Schantz skriver och argumenterar i sin artikel i *Svenska Dagbladet* för ett förbud mot läxor. Hon menar att genom att införa ett läxförbud skulle man kunna bidra positivt till elevernas mående och utveckling (Svenska Dagbladet, 2015). Däremot hänvisar Skolverket (2015) på ett positivt sätt i sin artikel att läxorna alltid ska förberedas, klarläggas och följas upp av läraren.

I en artikel av Hellsten (1997) hittar vi följande citat: ”Läxan är ett dominerande inslag i elevers arbetsmiljö och påverkar i hög grad deras så kallade fritid” (s. 205). Hellsten menar att läxorna inte fungerar för alla elever inom den pedagogiska verksamheten, speciellt när elevernas läxa ska göras under deras lediga tid. Hellsten skriver att det finns få fördelar i relation till läxan och eleverna. De mest kända fördelarna med läxor är att elever lär sig att ta ansvar och lär sig att tänka själva (Hellsten, 1997; Westlund, 2004). Det som är mest intressant är att i *Läroplanen för grundskolan, förskolan och fritidshemmet* (Lgr.11) nämns inte läxor som inlärningsmetod, men lärare fortsätter ändå ge läxor till elever (Skolverket, 2015).

Stressen är en annan och vanlig bieffekt på grund av läxan och stress kan skapa ohälsa bland eleverna (Lärarnas Nyheter, 2004). En studie från Statistiska Centralbyrån (Statistiska Centralbyrån [SCB], 2013) visar att barn mellan 10 och 18 år känner sig stressade på grund av läxor och prov. Orsaken till att barnen känner sig stressade är på grund av höga krav från lärarna och föräldrarna. De känner sig även stressade av läxorna och proven men det största kravet är det eleven har på sig själv. Studien påpekar att 60 procent av flickorna är mer benägna att känna sig stressade på grund av sina höga krav på sig själva beträffande prov och läxor. Resultaten kan jämföras med att 40 procent av pojkarna känner sådan stress. Konsekvenserna är att eleverna får huvudvärk, ont i magen, sover dåligt, har svårt att somna, ofta är spända och nervösa, ledsna och har svårt att koncentrera sig (Statistiska Centralbyrån, 2013).

I min verksamhetsförlagda utbildning (VFU) har jag sett att när lärare ger läxor till elever för att de ska göra ett hemarbete kan det få flera av de konsekvenser som ovan nämnts. Alla elever har inte lika förutsättningar i hemmet som de har i skolan med lärarens och klasskamraters hjälp. Det kan till exempel bero på att det finns elever som har föräldrar med låg utbildningsnivå, med sjukdomar eller att föräldrarna inte är närvarande hemma. Det kan vara orsaker som kan påverka elevens utveckling negativt. Elevernas ojämlika situation strider mot läroplanens värdegrund som föreskriver att alla elever ska få ”En likvärdig utbildning” (Skolverket, 2015, s.8).

Jag vill undersöka läxans betydelse utifrån elevers perspektiv. Jag vill lyssna på elever och se på vilket sätt skolan skulle kunna lösa den ovan nämnda problematiken kring läxorna i skolan. Dessa frågor är aktuella för alla elever som tycker att det är svårt med läxan eller har något annat problem i relation till läxan men också de elever som tycker om läxan och ser den ur ett annat perspektiv. Anledningen till att genomföra denna studie som ett vetenskapligt problem är att jag vill bidra till kunskap om läxans betydelse i skolan, närmare bestämt i gymnasieskolan. Det finns inte mycket forskning om läxor i en svensk kontext, men

däremot finns det flera internationella studier. Därför är det relevant att genomföra min studie.

2 Syfte

Syfte med studien är att undersöka och beskriva gymnasieelevers syn på läxans betydelse i gymnasieskolan.

Frågeställningar:

Hur hanteras läxan i gymnasieskolan, enligt eleverna?

Hur värderas läxan i gymnasieskolan av eleverna?

3 Bakgrund

Under detta avsnitt förklarar jag viktiga begrepp, för studien aktuella styrdokument, tidigare forskning inom ämnesområdet på ett nationellt och internationellt plan, samt teoretiska perspektiv som stödjer denna studie.

3.1 Definition av läxa

Enlig Nationella Encyklopedin, NE, definieras läxa som en ”avgränsad skoluppgift för hemarbete särsk. om visst textstycke som skall läras in” (Nationella Encyklopedin, 2015, s. u.u.).

Cooper (2007) en amerikansk forskare i USA som gör studier kring läxor i skolan. Han definierar läxan på följande sätt: ”as tasks assigned to students by school teachers that are intended to be carried out during non-school hours” (s. 4). Cooper menar att om eleverna hittar en lucka i skolan så gör de läxan omedelbart och inte hemma som läraren hade planerat.

I Sverige har vi Westlund (2004), Österlind (2001) och Hellsten (1997) som forskar om läxan. Westlund (2004) definierar begreppet läxa på följande sätt: ”Läxor är en svårfångad hybrid som finns någonstans i gränslandet mellan uppgift och tid, arbete och fritid, skola och hem, individ och kollektiv” (s. 78). Westlund menar att läxan finns i en gräns mellan elever och deras fritid där allt i deras omvärld påverkas på grund av läxan. Det vill säga kamrater, familjen och deras fritidsaktiviteter. Österlind (2001) definierar läxan som ”Men det säger egentligen bara att uppgifterna inte är tänkta att utföras på lektionstid.” (s. 19). Österlind menar att läxan kan göras i skolan och andra ställen än hemma. Slutligen definierar Hellsten (1997) ordet läxa som ”[...] alla typer av hemuppgifter [...]” (s. 206). Han menar att meningen med läxan är en uppgift som kommer att sluta i ett resultat och att detta resultat bedöms av läraren. Meningen med definitionen läxa är att den relateras till en skoluppgift som ska göras hemma. Han poängterar att det finns andra författare som framhåller att läxan också kan göras i skolan. Hellsten beskriver i sin artikel att det är svårt att definiera ordet läxa även om alla förstår vad den innebär (Hellsten, 1997).

Det är svårt för forskarna att hitta en enda definition av läxan eftersom den involverar många faktorer i skolans verksamhet men också i en elevs värld där föräldrar och vänner är involverade. Jag har bestämt

mig för att använda mig av Coopers (2007) och Hellstens (1997) definitioner i denna studie.

3.2 Läxans olika betydelser

Angående läxor och deras betydelse skriver Hellsten (1997) i sin artikel ”*Läxor är inget att orda om*” att det finns sju olika förklaringar till fenomenet läxan:

- **Förberedelse**
Genom att förbereda eleverna inför till exempel ett prov eller ett läxförhör, lär sig eleven att bekräfta sina kunskaper och träna sina färdigheter. Eleverna ska också lära sig att tänka själva och att ta ansvar för arbetsuppgifterna och på det sättet förbereder de sig inför livet efter skolan.
- **Tidstruktur**
Genom att göra läxan på sin fritid lär sig eleven att strukturera sin tid. Läraren råder att eleverna ska ha en fast tid varje dag för att få studietekniken att fungera. Det är lärarna som gärna vill påverka elevens fritid genom att ge läxor till den och det är familjens schema som påverkas av läxan.
- **Kontroll och styrning**
Läraren kontrollerar elevernas kunskap med hjälp av läxan. Det är genom läxan som läraren upptäcker om eleven behöver mer hjälp eller stöd. Dessa läxor brukar vara läxgivning och läxförhör. Lärarens mål är att eleven ska ha en självkontroll eftersom det är för sin egen skull som eleven gör läxan. Många lärare vill kontrollera barnens fritid genom läxan. Det är eleverna som ska ”ge sig själva läxor” (Hellsten, 1997, s. 212) om de inte hinner med uppgifterna under lektionstid.
- **Kärlek och omsorg**
Begreppet gör att relationen mellan barnen och föräldrarna blir starkare genom att tillsammans göra läxan. Det är föräldrarnas inblandning som blir viktigt under de momenten. I det här begreppet ska man ha tålmod och tid för att hjälpa sitt barn med läxan.
- **Identitet och status**
Eleverna i grundskolan får läxor. Elevens identitet påverkas när man börjar ge läxor till den och genom det ”markerar att man inte längre är ett förskolebarn” (Hellsten, 1997, s. 213). Eleven förstår att det finns ett samband mellan elev och läxan i de högre stadierna. Läraren kan också få respekt genom sitt ämne och läxor. Till exempel för läraren i NO-ämnet (Naturorienterade ämnen) som får högre status eftersom läxorna kan vara svåra att genomföra och det kan ta mer tid än vanlig för att avsluta läxan.
- **Gemenskap och kontakt**
Läxan kan skapa ”närhet mellan barn och föräldrar” (Hellsten, 1997, s. 213) genom att föräldrarna kan följa barnets framsteg i skolan via läxan. Läxan ger därmed en möjlighet att se vad deras barn gör och lär sig i skolan vilket skapar en närhet mellan föräldrarna och barnet.
- **Arbetsprestation**
Eleverna ser läxan som en självklar sak i det vardagliga livet. Det är många timmar som ingår i en

elevs fritid fram tills hen blir 18 år och dessa timmar borde utnyttjas på bästa sätt. Problemet är att störande faktorer som inverkar på läxläsningen kan dyka upp i ungdomarnas liv. Den mest kända faktorn är stressen. Det viktigaste är att eleverna skapar en vana att göra läxorna hemma eftersom läxan under nästkommande årskurs förekommer oftare och är betydligt större än läxan föregående år (Hellsten, 1997, s. 211-213).

Hellsten (1997) påpekar att ”ergonomi och arbetsmiljö för elever ses med andra ögon än för vuxna människor och barns arbetstid betraktas på ett annat sätt än vuxnas” (s. 215). Han menar att den typen av resonemang är anledningen till varför läxorna tar så mycket plats i en elevs fritid.

3.3 Läxor och styrdokumentet

Läxan i skolan har ändrats mycket sedan den första läroplanen som Skolverket offentliggjorde år 1962. I *Läroplanen för grundskolan* (Skolöverstyrelsen, 1962) står följande: ”Hemuppgifterna ger eleverna tillfälle att ta ansvar, organisera lärostoffet och disponera tiden” (s. 57). Lgr 62 klargör att läxorna tar en stor del av elevernas fritid och att läxorna används för att nå olika kunskapsmål. Det som står i *Läroplanen för grundskolan* (Skolöverstyrelsen, 1969) är följande text ”tar stor del” och ”bör ta stor del” (s. 71). Det betyder att det inte finns så mycket skillnad mellan Lgr 62 och Lgr 69 men det är här som Skolverket börjar ge frihet till läraren att eller inte välja läxorna i sin undervisning. Efter Lgr 69 ändrades synen på läxan på så sätt att skolan gjorde eleverna mer ansvariga för sin inläring, utveckling och planering av läxan. Detta ansvar kommer tillbaka i *Läroplanen för grundskolan* (Skolöverstyrelsen, 1980), där det står att ”Hemuppgifter för eleverna utgör en del av skolans arbetssätt” (s. 50). Det som är överraskande är att i nästa *Läroplan för grundskolan* (Skolverket, 1994) nämns inte läxorna alls. I följande *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet* (Skolverket, 2011) nämns heller inte läxorna eftersom läroplanen reglerar att läraren får planera och bestämma sin undervisning och vägen till kunskapsmålen. Det innebär att läxorna kan ingå i lärarens planering. Det är ändå inte överraskande att eleverna fortfarande är ansvariga för sitt lärande och sin utveckling samt planering av läxorna även om läxan har varit med eller inte i alla dessa läroplaner under alla år (Skolverket, 2015).

3.4 Tidigare forskning

I den här delen av studien presenteras forskning kring läxan. Detta för att kunna gå från en allmän eller generell bild i första hand till att kunna specificera eller konkretisera ämnet i sig.

3.4.1 Olika synsätt på läxan

Coopers (2007) syn på läxan är intressant för denna studie. Cooper påpekar att läxan både har ”en positiv och en negativ” effekt för en elevs utveckling (s. 8-11). Han menar att den positiva effekten gör att eleven bland annat lär sig ”att tänka kritiskt” (s. 10) och att hen lär sig att utveckla sina färdigheter när det gäller att bearbeta information (Cooper, 2007). Cooper nämner att en negativ faktor som läxan medför för en elevs motivation och attityd är att läxan genomförs utanför skoltid. Det vill säga att elevens fritid och engagemang för att genomföra läxorna påverkas negativt. Men genom att uppmuntra eleven att lära sig på

sin lediga tid det kan hjälpa att ändra elevens attityd till läxan och därmed förbättrar läxan en elevs rutiner och färdigheter. Den negativa konsekvensen och effekten med läxor på eleverna är att de utvecklar en negativ attityd mot skolan. För mycket läxor gör att läxan efter en viss tid upplevs som värdelös och det leder till att elevens motivation försämras. Eleven kan också uppleva både fysisk och psykisk trötthet av för många läxor. Cooper bekräftar att läxan ger bättre effekt hos elever på högre stadier än hos elever på lågstadiet. Han rekommenderar att eleven på högre stadier ska ha ” [...] more than about two hours of homework a night [...] ” (s. 37) och det hjälper eleven att förbättra sin teknik när det gäller att göra läxor.

Westlund (2004) påpekar i sin studie att elever som har läxhjälp i skolan upplever mindre stress än de elever som gör läxorna hemma. Det finns elever som har det svårt med läxan och för dem kan det vara svårt att hitta en bra ” ... tid, plats och hjälpande struktur ... ” (s. 32) för att fullfölja läxorna hemma. Om vi talar om läxan och dess värde kan vi nämna Epstein (1998). Enligt författaren kan läxan klassificeras alltefter sitt syfte, värde och kvalitet. Det finns sju olika sätt att rangordna läxans nytta. Dessa är följande:

- Öva färdigheter
- Öka engagemang för olika uppgifter
- Fostra studenter att ta ansvar och planera sin tid
- Etablera kontakt mellan barn och föräldrar
- Fullfölja politiska beslut om läxor
- Informera föräldrar om skolarbete och
- Påminna om krav som ställs som straff (Epstein, 1988, s. 3).

Det är viktigt att nämna att klassificering sker ur lärarnas, föräldrarnas och skoladministratörernas perspektiv.

Hellsten (1997) påpekar i sin studie att läxan ger positiv resultat om eleven använder den på rätt sätt men sker det inte på rätt sätt kan den bli fel eftersom det kan hända att eleven inte förstår läxan. Konsekvensen blir att det finns då en risk att hen kommer att använda sig av ”amatörmässiga metoder” (s. 208) under inlärningsprocessen för att genomföra läxan. Med amatörmässiga metoder menas att när eleven befinner sig hemma i sin ensamhet kommer den att använda sig av fel teknik eller tänka på fel sätt. Det händer eftersom eleven behöver lärarens hjälp för att få en vägledning under inlärningsprocessen. Hellsten (1997) påpekar i sin artikel att läxorna bedöms högt av lärarna men att de inte vet vilken effekt läxor har på elevens utveckling. Hellsten föreslår som lösning att det vore bättre att förlänga tiden i skolan än att eleverna ska göra läxan på deras fritid. Han menar också att det är läraren som har kontroll över läxorna. Vissa föräldrar upplever läxor som något bra medan de flesta föräldrar tar läxorna för givet. Hellsten påpekar också att ”läxan är ett dominerande inslag i elevens arbetsmiljö och påverkar i hög grad deras så kallade fritid.” (s. 205). Hellsten menar att läxan används mycket av läraren och effekten blir att den tar mycket tid från elevernas fritid.

3.4.2 Elevers förhållningssätt till läxan

Det är viktigt att nämna att den här studien handlar om elevers syn på läxans betydelse. Därför citerar jag Österlind (1998) som i sin avhandling klassificerar elevernas inställning till läxan på följande sätt:

- Frihetligt förhållningssätt: kännetecknas av avspänd distans, reflektioner och vida perspektiv. Elevernas engagemang varierar från mycket starkt till ganska svagt. De är relativt oberoende av handledare och har ofta någon annan att diskutera arbetet med. Argumenten handlar om frihet, ansvar och självständighet, men också om att det är vanligt med projekt i arbetslivet.
- Prestationsinriktat förhållningssätt: hänger ihop med stresssymptom och prestationsångest. Eleverna känner sig utsatta och har enorma krav på sig själv, de måste helt enkelt lyckas. Handledaren ska vara tillgänglig och ge besked om betygskriterier och "hur man ligger till" (Österlind, 1998, s. 42). Projektarbetet ses som ett slutligt test av eleverna och kanske också ett urvalsinstrument.
- Godvilligt förhållningssätt: innebär i regeln ett stort engagemang och uppskattning av projektarbetet. Handledaren är central och flera elever beskriver en tät kontakt. För andra är det tvärtom viktigt att få arbeta självständigt. Argumenten handlar om att man ska lära sig mer inom ämnet, pröva på att göra något själv, ta ansvar och förbereda sig inför arbete och studier.
- Oreflekterat förhållningssätt: kan beskrivas som relativt oengagerad och med inslag av skepsis. Arbetet har oftast skett isolerat. Kontakten med handledaren har ibland varit nästan obefintlig och utbytet begränsat. Elevernas reflektioner är ytterst konkreta. De har svårt att svara på varför projektarbetet ingår i utbildningen, men kanske är det en förberedelse för högskolan.
- Ambivalent förhållningssätt: innebär frustration, dilemman, yttre och inre konflikter. Det medför starka känslor som ibland riktas mot handledaren. Eleverna verkar ha stort behov av en god och slitstark handledarkontakt. Omständigheterna ställer hela tiden till problem. Argumenten handlar om att ta eget ansvar, fixa något själv och förbereda sig för arbetslivet (Österlind, 1998, s. 42).

I sin studie anser Österlind (2001) att eleverna har en negativ inställning till läxor. Hon påpekar att vid kategoriseringen av intervjuerna är det den framträdande attityden hos eleverna i likhet med hennes tidigare studier. Studien gjordes med samma elever fast i olika faser i skolan först i grundskolan och senare i gymnasieskolan (Österlind, 2008).

4 Teoretiska perspektiv

Studiens utgångspunkt är en sociokulturell teoribildning, vilken presenteras i den här delen av min studie. Först beskrivs lärandeteorier som behaviorism, kognitivism och konstruktivism. Till sist presenterar jag ett sociokulturellt perspektiv på lärande och begreppet den proximala utvecklingszonen.

4.1 Lärandeteorier

Säljö (2000) definierar behaviorismen som “det yttre beteende det som uppfattas som reellt, konkret och verkligt.” (s. 50). Säljö menar att i behaviorismen framhävs fysiska aktiviteter och dessa ser vi genom det yttre uppförandet eller beteendet. I det här synsättet finns det ingen plats för de tänkande aktiviteterna eftersom dessa är abstrakta och inte går att se och observera. Skinner (citerad i Säljö, 2000) påpekar att vi lär oss genom att observera och vara objektiv. Inläringen sker genom ett beting som är kopplat till medfödda reflexer. Dessa reflexer i sin tur förknippas till något positivt resultat som kan kallas för förstärkning eller bestraffning. Vi kan också associera till något som vi undviker därför att det är obehagligt (Säljö, 2000). Ogden och Wallgren (2003) påpekar att en elev uppmuntras med belöning när hen har ett positivt beteende i skolan som till exempel att göra läxan en viss tid och under vissa dagar i veckan. Behaviorismen används av lärarna för antingen uppmuntra eleven till ett visst beteende eller för att radera eller utplåna ett negativt beteende. Syftet med att ändra elevernas beteende är att de ska kunna bli självständiga och inte bli beroende av en lärare eller någon annan auktoritet (Ogden & Wallgren, 2003).

Säljö (2000) påpekar att kognitivismen är ett synsätt som beskriver och förstår människans kognitiva utrustning och hens mentala processer. Säljö påpekar att detta traditionella synsätt bekräftar att det finns en separation mellan kroppen och intellektet. Man tror att det finns en mekanism som utgör tänkandet i en människas hjärna och att det händer genom olika processer och att dessa processer i sin tur kan studeras. Det kognitiva begreppet jämfördes med den snabba utvecklingen som datorteknologin hade (Säljö, 2000). Norman (citerad i Säljö, 2000) påpekar att människan är en “informationsbehandlande varelse” (s. 57). Han menar att informationen kan inhämtas, behandlas och lagras i en människans hjärna. Hjärnan kan också hämta information i själva minnet som i sin tur blir till ett korttidsminne och ett långtidsminne. Det vill säga att människans hjärna är som en processor i en dator (Säljö, 2000).

Konstruktivismen är en annan syn på lärande som handlar om att “individerna inte passivt tar emot information utan själv genom sin egen aktivitet konstruerar sin förståelse för omvärlden” (Säljö, 2000, s. 56). Säljö menar att det är eleven som är den enda ansvarig för sitt eget lärande och sin utveckling.

Sociokulturellt perspektiv är ett synsätt där man intresserar sig för människorna och hur de utvecklas sina fysiska och kognitiva förmågor genom att vara på en individuell nivå och genom att vara på en gruppnivå, det vill säga genom det kollektiva och individuella samspelet (Säljö, 2000). Det går inte att prata om sociokulturellt perspektiv utan att nämna Vygotskijs teori. Han påpekar enligt Bråten (1998) att de högre psykologiska processerna består av det logiska minnet, selektiv uppmärksamhet och begreppsbyggnad. I de processerna finns det ingen utveckling om man inte interagerar med andra människor genom en social aktivitet. Endast genom dessa sociala aktiviteter kan barnen assimilera den kunskapen de fått till sin inre psykologiska värld (Bråten, 1998). Vygotskij menar enligt Bråten att det är viktigt för eleverna att de lär sig under sociala aktiviteter, det vill säga under skolundervisningen, för att de ska kunna nå en utveckling i sina

högre psykologiska processer. Han menar att läxorna bör göras inom de sociala aktiviteterna. Det är först då eleven når en metodisk utveckling i sin kunskap. Den här utvecklingen händer genom ett möte som inträffar mellan barnens spontana uppfattning och de vuxnas metodiska uppfattning.

Säljö (2000) påpekar att genom att skapa ett redskap eller verktyg som också kallas för resurser till exempel språket, den intellektuella och den fysiska, resursen, kan man få tillgång till information för att utveckla och förbättra sin vardag (Säljö, 2000).

4.1.1 Den proximala utvecklingszonen

Proximal utvecklingszon innebär att det finns en skillnad i elevens förmåga mellan att själv hämta kunskap inom det kognitiva området och om eleven har vägledning av en vuxen (Bråten, 1998). I det här momentet uppstår ömsesidig interaktion där eleven och läraren utgår utifrån sina egna förutsättningar. Det är den optimala situationen om vi talar om läxan eftersom ”utan lärarens skickliga handledning” (Hellsten, 1997, s. 208) kan inte eleverna lösa en svår uppgift om det skulle behövas hjälp. Det är viktigt att påpeka att det gemensamma arbetet mellan lärare och elev och mellan elev och elev handlar om förmåga och erfarenhet att hjälpa den som har mindre erfarenhet. Sociokulturell teoribildning och begreppet den proximala utvecklingszonen ger förståelse för studiens problemfokus: elevernas syn på läxans betydelse i gymnasieskolan och är alltså studiens perspektiv.

5 Metod

Under detta kapitel kommer jag att argumentera för varför jag valde en kvalitativ ansats med intervjuer som metod för denna uppsats. Dessutom presenterar jag urvalet för denna studie, rekrytering, datainsamlingsverktyg och genomförande, analys, de forskningsetiska principerna samt studiens reliabilitet och validitet.

5.1 Kvalitativ ansats med intervjuer som redskap

Enligt Bryman (2008) är en kvalitativ ansats att föredra i undersökningar som syftar till att studera människors synsätt i en kollektiv grupp, till exempel hur elever i en skola beskriver sin situation. Studien är induktiv där tyngden läggs på elever som intervjuas för att få deras beskrivningar av sin livsvärld, det vill säga betydelsen av läxan i gymnasieskolan. Med induktiv menas alltså att det empiriska materialet är utgångspunkten och inte teorier enligt Bryman. Målet är att komma åt elevers uppfattningar och inställningar kring läxor. Genom den metoden kan en detaljerad bild beträffande elevers situation i skolan och deras förhållande till läxor fångas. Sett till denna studiens syfte är en kvalitativ metod lämpligare än en kvantitativ metod. Bryman menar att man inte kan använda sig av en kvantitativ metod i studier med syftet att undersöka människors uppfattningar i deras sociala verklighet. Anledningen är att siffror är en viktig komponent i en kvantitativ metod och ” [...] kvalitativ forskning brukar vara mer inriktad på ord än på siffror [...] ” (Bryman, 2008, s.340), vilket är studiens ambition. Dock kompletteras orden med siffror i resultatet för att visa på dominerande synsätt. Jag har valt en semistrukturerad intervjumetod med en förkonstruerad

intervjuguide för att kunna hjälpa eleverna att utveckla sina svar. Det kräver ett förhållningssätt där intervjuaren är flexibel med de frågor som finns i den förkonstruerade intervjuguiden eller ” [...] färdig lista med ämnen som ska behandlas och frågor som ska besvaras.” (Denscombe, 2009, s. 234). Det viktigaste är att låta eleverna utveckla sina åsikter och idéer om läxan för att få bredare information och svar.

Om vi talar om nackdelar eller fördelar i metoden kan man citera Bryman (2008) som nämner att nackdelen med en kvalitativ metod är att kvalitativa forskare ” [...]anses syssla med mer begränsade aspekter av den sociala verkligheten[...]” (s. 372). Men om man jämför med kvantitativa forskare kan de med hjälp av den kvantitativa metoden ” [...] påvisa storskaliga sociala trender och samband mellan olika variabler, [...]” (Bryman, 2008, s. 372). Däremot är det en fördel med den kvalitativa metoden att ”deltagarnas perspektiv- vad de uppfattar som viktigt och betydelsefullt- som är utgångspunkten.” (s. 371). Det vill säga att det är deltagarnas tänkesätt som är viktiga och inte forskarens intresse eller frågor som det blir i den kvantitativa metoden.

5.2 Urval

Eleverna i studien går första året på en kommunal gymnasieskola, det vill säga att de är mellan 16 och 17 år gamla. Urvalet av elever beror på att de kommer från grundskolan och troligen har tillräckliga erfarenheter av läxor som bakgrund. Jag använde mig av ett snöbollsurval och det innebär att jag når deltagarna genom en kontakt som jag redan har på skolan. Anledningen till urvalet är att jag har skaffat mig kontakter via min praktik på gymnasieskolan. Genom en lärare som jag redan kände kunde jag ta kontakt med olika elever som ville delta i min undersökning. Antalet elever som ville bli intervjuade var till antalet nio men en elev kunde inte vara med på grund av tekniska problem. Därför blev det åtta elever totalt. I studiens benämns de som elev A – H.

5.3 Rekrytering

Genom min verksamhetsförlagda utbildning (VFU) etablerade jag kontakter med några lärare i en gymnasieskola. Jag tog kontakt, som jag nämnt ovan, med en av lärarna och frågade om jag kunde intervju några av hennes elever, vilket godkändes. Jag tog också kontakt med skolledningen personligen. Det var en rektor som godkände att jag skulle få genomföra mina intervjuer hos dem. Jag blev förvarnad att eleverna kanske inte skulle ställa upp eftersom det var en tid med mycket prov och eftersom det närmar sig slutet av terminen då det är mycket eleverna måste göra. Ändå gick jag och frågade eleverna om de ville ställa upp på en intervju som har läxan som tema och jag motiverade varför de skulle göra det. Eleverna tyckte att det lät intressant och gick med på att ställa upp i undersökningen.

5.4 Datainsamlingsverktyg och genomförande

Undersökningen gjordes enligt Denscombes (2009) samt Kvaales och Brinkmanns (2014) metodförslag. Som datainsamlingsverktyg användes alltså semistrukturerade intervjuer med en förstrukturerad intervjuguide, (Se bilaga). Det innebär att till frågorna i guiden kan följdfrågor ställas till deltagarna i studien. Följdfrågor till deltagarna bygger på deras svar. Ordningen på frågorna kan variera, men tanken är att alla

ska svara på samtliga frågeområden i intervjuguiden (Denscombe, 2009; Kvale & Brinkmann, 2014).

Jag använde mig av öppna intervjufrågor och var beredd på att vara flexibel och byta ordningen av mina frågor samt att ställa följdfrågor. På det sättet kunde deltagarna utveckla sina svar om deras inställning och uppfattning i relation till läxan. Målet med att genomföra dessa intervjuer var att få en varierad beskrivning av respondenternas svar så att jag kunde fånga varje intervjupersons syn på fenomenet läxans betydelse i gymnasieskolan.

Jag och deltagarna fick sitta i ett enskilt rum i skolan för att inte bara genomföra intervjuerna genom att spela in dem utan också för att få en lugn miljö där eleverna kunde koncentrera sig på sina svar. Jag fick godkänt från varje respondent att spela in intervjun. Jag ställde frågorna som fanns i den förstrukturerade intervjuguiden, (Se bilaga), och ställde alltså också uppföljningsfrågor. Jag använde mig av pauser för att kunna uppmuntra eleverna att fortsätta och beskriva sin omvärld. Uppföljningsfrågorna utgick från respondenternas svar. När jag var på skolan för att göra intervjuerna var eleverna glada samt verkade motiverade och nyfikna på frågorna. Intervjun genomfördes som jag hade tänkt mig. Jag spelade in intervjuerna på min Iphone. Varje intervju pågick i cirka 15 minuter. Denscombe (2009) påpekar att man inte ska orsaka någon stress hos eleverna under intervjun då det ” [...] kommer att betraktas som oetisk[...] ” (s. 195). Eleverna visade sig säkra på flertalet frågor när de skulle svara. Jag lyssnade först flera gånger på vad respondenterna hade sagt under själva intervjun för att få en uppfattning om innehållet. Transkriberingen av inspelningarna gjorde jag i ett Exceldokument. Varje respondents svar skrevs in i Exceldokumentet, där det finns en radnumrering, själva intervjun, plats för kodning och kommentarer (Denscombe, 2009). Genom att lyssna flera gånger på respondenternas svar, där deras skratt, leenden, pauser och deras känslomässiga tillstånd avslöjas, försökte jag spegla dem i transkriberingarna. Jag försökte också läsa mellan raderna när respondenterna svarade under själva intervjun.

5.5 Analys

I den här delen beskriver jag hur analysen gjordes med hjälp av Denscombes (2009) principer för kvalitativ dataanalys.

Denscombe (2009) påpekar på att det finns fyra principer som man ska följa när det gäller analysen av kvalitativ data. Den första principen indikerar att “analysen av data - och de slutsatser som forskningen resulterar i – ska vara fast förankrade i data.” (s. 367). Det är klart och tydligt att principen talar om att forskaren måste hålla sig till den information som hen hittar i datan och att all information som hen får från den ska finnas i den data som analyseras. Den andra principen betonar att “forskarens förklaring av data ska komma ur en mycket noggrann läsning av data” (s. 367). I den här principen ska forskaren vara försiktig med sin tolkningsprocess i den “empiriska data” då forskaren ska kunna “härlada” (s. 368) läsningen av data. Den tredje principen talar om att “forskaren ska undvika att föra in obefogade fördomar i analysen av data.” (Denscombe, 2009, s. 368). Det ska inte finnas “personliga fördomar” (s. 368) som tillhör forskaren och heller inga fördomar som kommer från “tidigare forskning” (s. 368) eller andra teorier

får komma in i bilden när tolkningsprocessen genomförs. Den sista och fjärde principen talar om “att analysen av data ska innefatta en repetitive process.” (s. 368). Denscombe menar att allt som forskaren behöver använda för att genomföra en studie från början till slut och från den teoretiska delen till den empiriska delen ska grunda sig i den information som finns i själva studien.

Denscombe betonar också att “kvalitativ data är mer lämpade för beskrivningar” (s. 321). Det är anledningen till att jag använde mig av beskrivningar i min studie. Enligt Denscombe är processen att analysera data följande:

- Förberedelse av data: under förberedelsen av rådata för analysen ska forskaren “säkerhetskopiera” den (Denscombe, 2009, s. 371).
- Förtrogenhet med data: här gäller det att bekanta sig med data genom att läsa och läsa igen för att fånga de “hårfina detaljerna” (Denscombe, 2009, s. 372).
- Tolkning av data: i denna del utvecklar man koder, kategorier och begrepp för att “komma fram till vissa generella uttalanden” (Denscombe, 2009, s. 374).
- Presentation av data: här visar man hur trovärdigheten är “avgörande för all forskning” (Denscombe, 2009, s. 378). I presentationen av data ingår validitet och tillförlitlighet.

Efter att ha bekantat mig med rådatan bearbetade jag materialet genom att klassificera varje respondent med en bokstav för att skydda deras identitet. Sedan skrev jag varje respondents svar enligt intervjufrågornas ordning. Jag klassificerade svaren enligt det som mest upprepades och efter det fick jag ett resultat; som i sin tur kategoriserades utifrån de frågor som ställdes under intervjun. Efter att ha följt dessa punkter som Denscombe (2009) har beskrivit ovan kunde jag fånga skilda innebörder i elevernas syn på läxans betydelse i gymnasieskolan.

5.6 Forskningsetiska överväganden

De forskningsetiska principerna är oundgängliga när det gäller att samla in data. De etiska principerna ska alltid följas i en vetenskaplig studie. Denscombe (2009) påpekar att deltagarnas identitet ska vara konfidentiell i en studie för att garantera deltagarnas säkerhet. Denscombe menar därmed att all information som jag ska behandla ska vara konfidentiell och att all informationen som ska hanteras och transkriberas också ska förvaras och bemötas på ett säkert och konfidentiellt sätt. Nämnade principer är betydelsefulla för att säkra deltagarnas intressen. Det är viktigt att nämna att en forskare ska göra sitt bästa för att deltagarna inte heller ska ha ” [...] trauma, stress eller annan psykologisk skada [...] ” genom undersökningen (Denscombe, 2009, s. 195).

I studien har jag beaktat följande principer:

- Informationskravet: betyder att ”Forskaren ska informera berörda personerna om den aktuella

undersökningens syfte”. Personerna ” [...]ska veta att deras deltagande är frivilligt och att de har rätt att hoppa av om de så önskar.”

- Konfidentialitetskravet: ”Uppgifter om alla de personer som ingår i undersökningen ska behandlas med största möjliga konfidentialitet.”
- Samtyckeskravet: ”Deltagarna i en undersökning har rätt att själva bestämma över sin medverkan.”
- Nyttjandekravet: ”De uppgifterna som samlas in om enskilda personer får endast användas för forskningsändamålet.” (Bryman, 2008, s. 131-132).

Innan varje intervju skulle påbörjas berättade jag om studiens syfte samt de etiska principerna. Jag gick igenom frågorna för att försäkra mig att deltagarna förstod dem. Jag informerade deltagarna att allt material kommer att behandlas konfidentiellt. Det var också viktigt att berätta för dem att jag inte kommer att värdera deras svar utan att jag var tacksam att de ville delta och bidra i min undersökning med deras erfarenheter. Dessutom påpekade jag att deras identitet ska vara anonyma för läsaren av uppsatsen.

5.7 Reliabilitet och validitet

Enligt Bryman (2008) är reliabilitet ett viktigt kriterium i en studie eftersom ” [...] det är omöjligt att ”frysa” en social miljö och de sociala betingelser som gäller vid en inledande studie[...] ” (s.352). Bryman menar att reliabilitet betyder att en viss undersökning kan göras på nytt även om det finns slumpmässiga eller tillfälliga betingelser som kan påverka den. Bryman påpekar att i samhällsvetenskapliga undersökningar används det här begreppet för att kunna göra om en undersökning vilket är kopplat till reliabilitet. Likadant beskriver Kvale och Brinkman (2014) att reliabilitet kopplas till en fråga om ” [...] ett resultat kan reproduceras vid andra tidpunkter och av andra forskare.” (sid. 295). Forskarna är eniga om en definition av reliabilitet och det är att reliabiliteten är ett viktigt verktyg i en studie. Den hjälper en undersökning inom det samhällsvetenskapliga området att genomföras vid en annorlunda tid och med annorlunda forskare. Min studies tillförlitlighet bygger på ett systematisk och noggrant genomförande.

Enligt Bryman (2008) är validitet ” [...] en bedömning av om de slutsatser som genererats från en undersökning hänger ihop eller ej.” (s. 50). Det innebär att resultaten som forskaren får vid en undersökning eller från en studie mäter det som hen hade tänkt eller velat undersöka. Jag valde att öva mina förstrukturerade intervjuguidesfrågor, innan jag skulle intervjua eleverna. Övningen genomfördes genom att intervjua en 17-årig pojke och en 15-årig flicka för att se om frågorna var tillämpliga att använda vid intervjun med eleverna i skolan. Meningen med övningen var att höja reliabiliteten och validiteten i min undersökning.

Transkriberingen kontrollerades två gånger genom att jag lyssnade en gång till vad som hade sagt vid intervjuerna men också genom att lyssna en andra gång för att försäkra mig om att allt stämde med det som hade skrivits förutom att lyssna flera gånger på vad eleverna hade sagt för att försäkra mig om att jag skrev

på rätt sätt. Det här gjorde jag för att höja reliabiliteten i min studie.

6 Resultat

I denna del av studien beskriver jag studiens resultat genom att presentera gymnasieelevernas syn på läxans betydelse i gymnasieskolan. Jag presenterar resultaten i två delar – en del med fokus på läxans hantering och en annan del med fokus på läxans värde. Det var svårt att hitta ett mönster i intervjumaterialet. Detta på grund av alla olika variabler som gavs som svar. Eftersom elevernas svar var så olika kategoriserade jag svaren utifrån den förstrukturerade intervjuguiden, baserat på frågeställningarna i denna studie som är följande:

- Hur hanteras läxor i gymnasieskolan, enligt eleverna?
- Hur värderas läxan i gymnasieskolan av eleverna?

Det är totalt 14 intervjufrågor som motsvarar syftet med denna studie (se syfte, s. 2) och där finns:

- åtta intervjufrågor som svarar på första frågan i syftet: Hur hanteras läxan i gymnasieskolan, enligt eleverna?

Frågorna är följande:

1. Var gör du läxan?
 2. När gör du läxan?
 3. Hur mycket tid lägger du på läxan?
 4. Hur gör du för att hinna göra läxan?
 5. Hur ser din fritid ut?
 6. Om du mäter i en skala från ett till tio, Hur mycket tid tar läxan ifrån din fritid?
 7. Hur påverkas din hälsa i relation till läxan?
 8. Hur ser systemet på resurstiden i din skola? (Läxhjälp)
- sex frågor som svarar på andra frågan i syftet: Hur värderas läxan i gymnasieskolan av eleverna?

Frågorna är följande:

9. Varför finns läxorna tror du?
10. Utvecklas du med hjälp av läxan?
11. Hur skulle systemet med läxan se ut enligt dig?
12. Hur ser framtiden för läxan ut?
13. Brukar du ge dig läxorna? (Brukar du fråga efter fler läxor till läraren?)

14. Vad är din åsikt om läxan?

I resultatet presenterar jag gymnasieelevernas syn på läxans betydelse i gymnasieskolan med hjälp av kvantifiering av elevernas skilda synsätt för att visa på de dominerande synsätten. Det är alltså vad eleverna uttrycker i intervjuerna om deras hantering av läxan samt hur de värderar läxan som beskrivs. Jag presenterar även intressanta svar och dialoger mellan eleverna och mig. I dialogen markerar jag med bokstaven "I" som representerar ordet intervjuaren och bokstaven "E" som representerar ordet eleven och som den bokstav som följer efter använder jag för att kunna identifiera eleverna och för att skydda deras identitet. Till exempel:

I: Hej

E-A: Hej

6.1 Var läxan görs

Elevernas uppfattning av vilken plats de använder för att göra läxan är att eleverna gör läxan hemma efter skolan. Resultatet visar att åtta av åtta elever gör läxan hemma efter skolan på vardagarna men det finns andra alternativen som eleverna också använder sig av för att göra läxan. Dessa alternativ är att två av åtta elever svarade att de gör läxan under resurstiden och två av åtta elever svarade att de gör läxan under skolan när de hittar en "lucka". En lucka innebär att eleven hittar en lång rast i skolan eller en lång stund där hen hinner göra sin läxa. Eleven E är den enda som svarade att hen gör läxan i biblioteket.

- Några av de väsentliga svaren är följande:

E-A: Jag försöker göra läxan på resurstiden på tisdagar eller (liten paus) () på rasten och innan spanska som brukar vara ganska lång.

E-A: Ibland hemma också...

E-B: Hemma på mitt rum.

E-C: Hemma vid köksbordet.

E-E: Jag gör läxan hemma eller så åker jag till biblioteket () här i stan.

Eleverna berättade att luckorna som de hittar i skolan är när de väntar på bussen och under långa raster innan en lektion ska börja i skolan. Eleven E tyckte att hans pappa är en bra förebild som går och gör sina uppsatser på biblioteket och då bestämde sig eleven E för att följa med honom dit. Det gjorde de för att de inte kunde koncentrera sig hemma eftersom de är många i familjen.

6.2 När läxan görs

Elevernas uppfattning om vilken tid de gör läxan är att sex av åtta elever gör läxan efter skolan på eftermiddagen från klockan fem och framåt. Det finns vissa strategier som eleverna använder sig av för att göra läxan. Strategierna är att två av åtta elever gör sina läxor på kvällen eller på eftermiddagen under resurstiden och under helgerna på eftermiddagen. En elev svarade att hen inte gör läxorna på helgerna.

- Majoriteten av svaren är följande:

E-B: Ah runt fem.

E-C: Runt fem-sex kanske (på eftermiddagen).

E-D: Ehh efter skolan eller den är under resurstid.

E-E: Eh um alltså på vardagar och så brukar jag göra det efter skolan () men sen så får vi ibland...

E-E: göra läxorna under helgerna och då brukar det bli på dagarna då då jag gör inte dem på kvällar.

6.3 Läxan i relation till timmar i veckan

Elevernas uppfattning av hur mycket tid de lägger på läxor i veckan varierar mycket beroende på mängden av läxorna. Det finns i vissa perioder som eleverna har alla läxor på en gång i skolan och en sådan period kan sträcka sig upp till tre veckor. Tre av åtta elever svarade att om det är mycket läxor då spenderar de mellan 8 till 21 timmars studier för att göra läxorna under veckorna. Dessa perioder är det när det ska ha prov eller det beror helt enkelt på läxans storlek. Det finns också perioder där eleverna spenderar mindre tid på läxorna och där fyra av de åtta eleverna svarade att de lägger mellan en till tre timmar per veckan. En elev svarade att hen inte lägger mycket tid på läxorna eftersom de får få läxor. Två av åtta elever visste inte hur mycket tid de lägger på läxorna.

- Eleven A berättar hur många timmar det blir när de inte har många läxor i skolan:

E-A: Det beror helt på om vi har prov eller hur mycket jag ska göra men det är en till två timmar.

- Eleven D beskriver situationen på ett mer tydligt sätt:

E-D: Det beror lite på hur mycket vi har vi hade väldigt mycket läxor för några veckor (veckor) sen (sedan) så hade vi mycket på en gång och då var det kanske två tim två tre timmar varje dag i typ tre veckor (veckor) men nu är det ju just nu är det inte så mycket så nu är det väl kanske en timma i veckan det är nästan ingenting.

Eleven A är den enda som tyckte att det var bra med läxan eftersom att hen får mer kunskap.

6.4 Hur eleverna hinner göra läxan

Elevernas uppfattning av hur de hinner göra läxorna är att eleverna planerar läxorna i första hand för att hinna att göra dem. De använder sig av olika verktyg som till exempel en almanacka, en tankekartan, ett eget schema och eleverna prioriterar också bort saker från deras fritid. Resultatet visar att åtta av åtta elever planerar sina läxor. Fyra av åtta elever svarade att de väljer att prioritera bort sina fritidsaktiviteter som till exempel, vänner, fotboll, etc. för att hinna göra läxorna i veckan.

- Här presenterar jag ett exempel på ett svar från eleven B. Frågan är redan ställd.
 - E-B: Hm jag får planera kanske prioritera bort vissa andra saker
 - I: Som till exempel?
 - E-B: Vänner.
- Eleven E svarade på ett annat sätt angående planeringen och prioritering av läxorna.

E-E: Alltså man får ju ... man får ju prioritera läxorna liksom får välja bort massa annat sin fritid, va(ra) kompisar, träna och sånt det är (45) liksom går bort och sen får man lägga ihop dem när man vet hur man ha(r) fått man får lägga upp ett schema anta (r) jag (det). (Det) (46) brukar jag göra det i alla fall lägga upp ett schema den här dagen ska jag göra (det) imorgon ska göra det så jag får liksom (prioritera) saker bort (47) en sak efter den annan.

6.5 Elevernas fritid

Elevernas uppfattning av deras fritid är att de spenderar sin fritid mest med sina kompisar. Resultatet visar att åtta av åtta elever spenderar sin fritid med sina kompisar. Två av åtta elever svarade att de spenderar mest tid med sin pojkvän eller flickvän. Två av åtta elever svarade att de spenderar mest tid av sin fritid med familjen och fem av åtta elever svarade att de tränar under sin fritid. Det kan innebära till exempel fotboll eller ridning. Dessa aktiviteter representerar delar av deras fritid. Eleven H svarade att hen jobbar på sin fritid och eleven A svarade att hen spela datorspel på sin fritid. Eleven A uttryckte också att det inte finns något negativt med läxan.

- Följande är svar av olika elever om sina aktiviteter på fritiden:

E-C: Jaaag är med kompisar pluggar och rider.

E-B: Ehh jag kollar mycket på serier och sen tränar jag.

E-D: Hmm Jag tränar och sen har jag pojkvän åh kompisar och med familjen och så.

E-G: Ehh när jag kommer hem från skolan så kanske jag tar nå(go)t och äter och så pluggar åhh

träffar kompisar jag har ingen speciell så här träning utan (44) jag är mest med kompisar.

- Eleven A var den enda som svarade annorlunda än resten av eleverna:
 - I: Så (din fritid) det påverkas inte av läxan?
 - E-A: Nej det är väl inget negativt.

6.6 Hur mycket tid läxan tar ifrån elevernas fritid

Elevers uppfattning om hur mycket tid läxan tar ifrån deras fritid är att den tar mycket tid. Eleverna fick använda sig av en skala från ett till tio för att mäta hur mycket tid läxan tar ifrån deras fritid. Fem av åtta elever svarade på frågan om skalan. Två av fem elever svarade att läxan tar mycket tid och deras svar var att mellan fyra till fem; på frågan om skalan; är den tid som läxan tar ifrån deras fritid. Tre av fem elever tyckte också att läxan tar mycket tid ifrån deras fritid med ett nummer mellan sju till åtta i skalan. Detta resultat bedöms som att det är mycket högt och det betyder att läxan tar mycket tid ifrån deras fritid.

- Följande text är en beskrivning på hur eleven E har det under den period där de har mest läxor.

Eh då har jag en period som () vid då fick va(ra) man vara helt isolerat verkligen man bara satt typ och i sitt () sitt rum eller i sitt hus och skrev och skrev och skrev på alla dem här läxorna; det va(r) ... det var kaos var det verkligen (betonar att det var kaos (skratt) man kände sig verkligen isolerad ... så
- När Elev B svarade på frågan om vad eleven tycker om att läxan tar mycket plats ifrån fritiden fick jag följande svar:

E-B: Nej det är väl bara att acceptera att leva med det.

6.7 Läxan i relation till hälsan i skolan

Elevernas uppfattningar om hur deras hälsa är i skolan i relation till läxan är att stressen påverkar elevernas prestation och utveckling mycket. Sju av åtta elever svarade att de kände sig stressade och att de märker det när de får följande symptom: huvudvärk, trötthet, ont i magen och ångest. De uppfattar att läxan är en börda över axlarna när läxor, prov och inlämningar ska göras och lämnas in allt på gång och i tid. Anledningen till varför det är på det här sättet är för att alla lärare i alla ämnen ger ut läxor till eleverna allt på samma gång. En annan anledning är att eleverna sätter höga krav på sig själva. Eleven A svarade att hans hälsa inte påverkades på ett negativt sätt av läxorna.

- I den här dialogen framgår hur eleven D berättar om sin situation angående stressen. Frågan är redan ställd.
 - E-D: Hmm jag blir väldigt stressad och så
 - I: Hm
 - E-D: väldigt mycket blir litee bli(r) för mycket åh (och) göra typ.

- I: (Hur) Märker du att du är stressad?
- E-D: Mm ont i magen åh det blir ba(ra) ... ingenting blir ordentlig gjort.
- I: HM ehmmm e har det alltid varit så eller är det mest till (eleven avbryter min fråga)
- E-D: Jag sätter ganska höga krav på mig själv så det blir så lätt.
- Här presenterar jag en annan dialog som eleven E svarade på med samma teman. Frågan är redan ställd.

E-E: Alltså min hälsa blir väl att jag blir väldigt stressad ehh och jag blir väl rätt matt och rätt trött och så och sen får jag lite huvudvärk och så (60) ehmm och det är både hemma och i skolan.

- I: Ok ehm vad brukar du göra för att förbättra det (den situationen)?
- E-E: Alltså ... (paus) gå och lägga mig typ (fniss) och sova (skrattar nervös).
- Här presenterar jag ett tredje exempel med elev H på hur stressen kan påverka elevernas liv. Frågan är redan ställd.
- E-H: alltså nu precis nu...?
- I: Ja till exempel

E-H: Men vi (har) haft jättemycket alltså prov och inlämningar och typ så och så ehmm alltså jag tar prov och inlämningar före läxor så om jag inte hinner göra läxa då då skiter jag i det men så vart prov och inlämningar tror jag att de går före läxor så det påverkar lite och sen alltså min fritid jag spelar alltid tre gånger i veckan fotboll.

I: (Försöker vara försiktigt med min fråga) Hm ehh på vilket sätt på då ... kan du nämna hur du känner dig eller...? (nervös)

- E-H: Alltså man känner sig stressad
- I: Stressad (följer elevens dialog)
- E-H: Man har alltid nå(go)nting så här då på axlarna det är inte fri alltså jag tycker inte att fritid alltså ska va(ra) på läxor så jag tycker att vi ska lära oss och ha den i skolan och så.

Dessa dialoger visar på hur eleverna uttrycker att de mår när de får som mest läxor, prov och inlämningar under vissa perioder som kan pågå under tre veckor och som de har i olika perioder under läsåret i skolan.

6.8 Resurstiden i skolan

Eleverna har resurstiden på tisdagarna mellan en till två timmar varje vecka. Alla elever kan få hjälp på resurstiden. Det är eleven som bestämmer själv hur mycket den känner för eller behöver stanna för att få hjälp från lärarna. Om eleven känner att hen har lite svårt med ett ämne eller två och har till exempel två prov samtidigt, då kan eleven dela på tiden under resurstiden för att kunna förbereda sig inför proven och de ämnen som hen har svårt för. Eleven använder sig av resurstiden när hen har prov, omprov, läxor eller inlämningar från alla ämnen på en gång. En annan anledning till att eleverna använder sig av resurstiden är

att allt arbete ska vara färdigt samtidigt. Eleven känner att det är extra tid hen har på resurstiden och som utnyttjas på bästa sättet.

- Här presenterar jag elev E:s förklaring på när hen använder sig av resurstiden. Frågan är redan ställd.
 - E-E: Alltså ommm... om jag känner att vi har mycket så går jag på resurs ifall jag känner att vi inte alls har så mycket att jag inte (67) behöver ta igen nå(go)nting eller behöver hjälp med nå(go)t går jag inte på resurs längre.
 - I: Hm... bra ehm när är det att du bestämmer att det är för mycket (med läxorna)?
 - E-E: Vad sa du?
 - I: När är det att du bestämmer att gå till resurs? När det blir för mycket? När är det för mycket?
 - E-E: Jag tycker att det är för mycket när vi har alltså när allt ska va(ra) klart på samma gån(g) typ när vi har så mycket i veckan liksom (72) den inlämningen, inlämningen där och ska vi läsa samma sidor i den boken, vi ska rätta och vi ska rätta så det är ... (73) (eleven hämtar andan och fortsätter) det är när det kommer för mycket från alla håll från alla ämnen då är det för mycket och då (74) behöver man all tid man kan få för att ta sig igenom den.
- Eleven H förklarar också på ett tydligt sätt hur det är med resurstiden. Frågan är redan ställd.

E-H: Alltså det är alltså att jag försöker hänga med på lektionerna och sen försöker liksom få in på lektionerna () om vi säger att vi har ett prov eller omprov eller alltså då börjar då går jag på resurstiden, vi har ett prov som (är) så här nära för att fatta mer eller om jag inte förstår då går jag på resurstiden men annars använder jag resurstiden inte mycket.

Eleven G kommenterade att det är bättre nu när de har resurstiden än innan när den inte existerade alls. Alla elever uttrycker att de är nöjda med resurstiden då de utnyttjar den på det bästa sättet och det fungerar för dem.

6.9 Läxans roll

Eleverna föreföll vara positiva när jag frågade dem varför de tror att läxorna existerar eller finns i skolan. Eleverna visade sig inte säkra på svaret när jag ställde frågan men efter att ha tänkt kom de fram till följande svar: fem av åtta elever svarade att läxorna finns för att lära sig mer, tre av åtta elever ansåg att de finns för att inte glömma bort det man har lärt sig, två av åtta elever menade att läxorna finns för att få mer kunskap och slutligen två av åtta elever tyckte att det är onödigt med läxor.

- Eleven F svarade på följande sätt. Frågan är redan ställd.
 - E-F: Antagligen för att lära...så jag vet inte för att För att lära sig mer antar jag och inte glömma bort det man har gått igenom.

Elev E svarade att läxorna finns för att lärarna ska veta om man är uppmärksam i skolan. Elev D svarade

att man bör hinna med allt som har med läxor att göra på lektionerna och det ska man göra i skolan men att det är inte riktigt så.

6.10 Utveckling med hjälp av läxan

Frågan om elevernas utveckling med hjälp av läxan ger ett motstridigt svar. Fyra av åtta elever angav att de inte utvecklas genom läxorna och fyra av åtta elever svarade att de lär sig mer med hjälp av läxorna.

- Eleven D svarade att hen inte utvecklas med läxorna och hen svarade på följande sätt. Frågan är redan ställd.

E-D: Nja tror inte det... jag tror att det var mer motiverad till skolan om jag hade liksom kunnat bara gå hem från skola och inte behöva jobba hemma utan att man bara göra det man ska göra i skolan och sen gör man inte det hemma liksom nu blir det att man går till fem då går jag till fyra så kommer man hem och så ska man göra mer läxor hemma det är inte så man tycker att det är inte så kul då.

- Eleven B svarade att hen utvecklas med hjälp av läxorna och uttryckte sig på följande sätt. Frågan är redan ställd.

E-B: Ja alltså jag är inne ännu mer tid i skolarbetet vilket gör att jag lär mig mer.

Eleverna D och B är klara och tydliga exempel på vad eleverna tycker om hur läxan hjälper eller inte hjälper dem i deras utveckling. Eleven D bekräftar att hen inte utvecklas medan eleven B bekräftar att hen utvecklas med hjälp av läxan.

6.11 Läxan idag

Resultatet visar att åtta av åtta elever tyckte att de har för många läxor. Sju av åtta elever ansåg att man ska minska mängden av läxorna. Tre av åtta elever tyckte att det är onödigt med läxorna. Två av åtta elever menade att man ska planera läxorna bättre. En av åtta elever tyckte att det är bättre att läxorna görs i skolan och en av åtta elever poängterade att läxan ska göras på lektionerna. Eleven E svarade att läxorna inte hjälper hen på något sätt.

- Eleven H svarade på följande sätt. Frågan är redan ställd.

E-H: Det tar alltså det tar tid du har fritid för någon anledning **ok** jag kan (förstår att) prov och inlämningar att det är nå(gon)nting vi brukar (göra) på fritiden men så här alltså läxor jag tycker så här att det är onödigt.

- Eleven E gav mig följande svar. Frågan är redan ställd.

E-E: Jag skulle dra ner på den och jag skulle ha genom alltså tänka igenom den verkligen liksom var är viktigt o(ch) liksom vad är liksom vad är vilket att liksom ta ungdomarnas tid på vad är inte viktig () bort visa saker får liksom onödiga verkligen så då tycker jag att det är hmm nej alltså vi är

ändå ungdomar vi har nå(go)n fritid och ändå vi går ändå i skolan från åtta till fyra, nästan resurs varje dag och så går vi fem dagar i veckan så tycker jag att när det kommer till läxor och så är de riktigt seriös man kan plugga på att lära sig oh in i såna små saker för det tycker jag ... nää ush det tycker jag inte om.

Eleven E menar att anledningen till att eleverna tycker att skolan ska dra ner på läxorna är för att eleverna går så många timmar under dagen från 08 till 16 på eftermiddagen till skolan och fem dagar i veckan och dessutom får de resurstiden som hjälp med stora läxor och förberedelse inför prov och inlämningar och med detta borde det vara tillfredställande både för eleverna och för läraren. Eleven tycker inte att man borde ha ”små” läxor där man inte pluggar på riktigt eller seriöst.

6.12 Läxan i framtiden

Resultatet visar att eleverna tror att läxan kommer att finnas kvar men att de har ett hopp om att den kan tas bort. Sex av åtta elever trodde att läxan kommer att finnas kvar i skolan. Två av åtta hoppades att läxan tas bort från skolan. En elev visste inte hur det skulle bli med läxan i framtiden. En annan elev tyckte att folk kommer att reagera på läxorna eftersom man är stressig och får ångest i skolan på grund av läxor och att tiden i skolan kommer att förlängas. Eleven D tyckte att det är bra att ta bort läxorna från skolan då alla barn kan umgås med sina kompisar när de är fortfarande barn.

- Här visar jag en dialog mellan eleven D och mig och hur eleven funderade kring läxans framtid. Frågan är redan ställd.
 - E-D: Det är några skolor som har testat att inte ha läxor ut typ så här som experiment jaaag tycker och hoppas att det blir så för alla andra barn som slipper ha det så här.
 - I: När du säger att de slipper ha det så här. Hur menar du?
 - E-D: Alltså slipper ha det stressig och ha det så mycket åh göra och kan umgås med sina kompisar när de är väl barn.

6.13 Läxan – ett dilemma

Resultatet visar att fem av åtta elever tyckte att det inte är bra med läxor. Anledningar till att läxorna inte är bra för eleverna är följande: Eleven A menade att även om det är bra att få läxor för att lära sig mer är det negativt att man ska göra dem på fritiden. Eleven B tyckte att det inte ska vara för många läxor utan på en måttlig nivå i skolan. Eleven C ansåg att man ska planera bättre och inte ge alla läxor på en gång.

Resultatet visar att två av åtta elever tyckte att läxorna ska göras i skolan och tre av åtta elever ansåg att det är onödigt med läxan och eleven H tyckte att läxan inte borde finnas kvar i skolan.

- Följande text är elevens H svar. Frågan är redan ställd.
 - E-H: Jag tycker inte att det (läxorna) borde finnas kvar ... jag tycker alltså jag tycker att de tar mycket tid alltså det är ens egen ansvar att man hänger med på lektionerna så va(ra) för att man

inte ska ha mera läxor ehh... ah.

Även om det var tre elever som tyckte att det var bra med läxan argumenterade alla elever att läxan alltid har en negativ faktor i skolan och det är när man gör den på fritiden.

7 Diskussion

I diskussionsdelen presenterar jag en metoddiskussion om valet av metod och sedan en resultatdiskussion samt vilka slutsatser som har kommit fram. I slutet av kapitlet ger jag förslag till fortsatt forskning.

7.1 Metoddiskussion

Syftet med denna studie var att undersöka och beskriva gymnasielevens syn på läxans betydelse i gymnasieskolan. Metoden som valdes visade sig att den var tillämplig för att genomföra studien eftersom att den hjälpte mig att fånga elevernas syn på läxans betydelse i skolan. Eftersom jag behövde analysera elevernas svar använde jag mig av Denscombes (2009) process för att analysera innebörder. Studien genomfördes med kvalitativa intervjuer. Genom att vara empatisk kunde jag förstå gymnasieelevernas hantering av och förhållningssätt till läxans värde. Hade jag valt en kvantitativ metod hade den inte varit tillämplig för denna studie eftersom att i en kvantitativ metod arbetar forskaren huvudsakligen med siffror istället för ord. Enkäter hade inte hjälpt mig att samla in materialet som jag behövde för att genomföra min studie. Det jag behövde var elevers beskrivningar av läxans betydelse i gymnasieskolan i dialog med mig som intervjuare. Därför var den kvalitativa metoden tillämplig i min studie.

De semistrukturerade intervjufrågorna med de förstrukturerade frågorna gjorde att eleverna inte bara kunde beskriva sina tankar och erfarenheter utan också sina uppfattningar och inställningar med relation till läxan och dess betydelse. Sedan fick jag vara beredd på att vara flexibel med dessa förstrukturerade intervjufrågor ifall jag behövde byta ordning på dem under intervjuerna men det behövdes inte. Detta stämmer med vad Denscombe (2009) påpekar. Intervjuerna genomfördes på detta nämnda sätt för att hjälpa eleverna att utveckla sina svar och idéer. Jag fick också ställa andra följdfrågor till eleverna för att kunna hjälpa dem att utveckla sina svar och på det sättet kunde jag få bredare och djupare svar i intervjuerna. Eleverna fick också sitt eget utrymme för att svara på dessa intervjufrågor. Den tiden hjälpte dem att känna sig nöjda med sina svar. Det gav dem möjlighet att komma på om de hade fler synpunkter eller idéer angående fenomenet läxans betydelse under intervjun. Jag anser att det var fördelaktigt eftersom eleverna kände sig motiverade under hela intervjun och på det sättet kunde en stressande situation undvikas. Förfarandet överensstämmer med Brymans (2008) påpekanden. Det betyder att eleverna hade frihet för att svara som de tyckte.

I analysdelen var jag först inriktad på att använda mig av en fenomenologisk metodologi som är riktad mot att hitta själva essensen i ett fenomen genom att reducera respondenternas beskrivningar (Fejes & Thornberg, 2009). Men det var inte precis den metoden jag behövde för att kunna analysera elevernas inställning till och uppfattning om läxans betydelse. Jag ville få en bred beskrivning genom elever-

nas utsagor i relation till fenomenet läxans betydelse. Därför ändrade jag min inriktning och sökte efter skilda synsätt i det empiriska materialet. Valet av metoden gjorde att analysen kunde genomföras i min studie. Nackdelen som jag upplever är att med en kvalitativ metod har forskaren få deltagare som kan och vill bidra med deras upplevelser av ett fenomen. Det vill säga att det blir en mikroundersökningen. Om vi jämför med den kvantitativa metoden eller makroundersökningen som forskaren gör där kan man få många deltagares syn. Makro- och mikroundersökningars förklaring stämmer överens med vad Bryman (2008) påpekar.

Det jag hade önskat mig är att ha haft mera tid för att intervjua eleverna och ställa flera följdfrågor så att jag kunde på ett djupare sätt förstå fenomenet läxans betydelse. Till exempel kunde jag ha gjort en metodkombination där jag först kunde använda mig av kvantitativa enkäter för att komma åt vilken inställning eleverna har i relation till läxan enligt Österlinds (1998) förhållningssätt och sedan komplettera studien med ett fåtal kvalitativa intervjuer för att följa upp vissa inställningar. På grund av begränsad tid för studien fick jag enbart hålla mig till intervjumetoden.

7.2 Resultatdiskussion

Studiens syfte var att undersöka och beskriva gymnasieelevers syn på läxans betydelse i gymnasieskolan. I resultatet visade jag elevernas skilda synsätt på läxans hantering och läxans värde.

Sammanfattningsvis visade resultatet att läxan görs hemma efter skolans slut och att eleverna lägger mellan åtta till 21 timmar per vecka när de har räknat in alla läxor vid samma tillfälle. Men tiden kan gå ner till mellan en till tre timmar när det inte blir för mycket läxor. Eleverna spenderar sin fritid mest med sina vänner men de svarade också att läxan kan ta mycket tid ifrån dem när de har alla läxor vid samma tillfälle. I en sådan situation lär de sig att prioritera läxan före andra aktiviteter. De planerar sina läxor för att kunna genomföra dem och för att hinna med dem. Angående deras hälsa menade eleverna att de känner sig stressade och de känner igen när stresssymptomen kommer fram. Eleverna bestämmer själva när de behöver hjälp på resurstiden. De beskrev sina strategier med att använda sig av resurstiden och det är att utnyttja den innan ett prov eller omprov och när de behöver förstå mer i ett ämne. Resultatet visade att alla elever som har intervjuats och som använder sig av resurstiden tycker att det går bättre för dem i skolan med den pedagogiska hjälp de får i skolan som extra tid.

Eleverna ger å ena sidan uttryck för en negativ inställning till läxorna. Å andra sidan menar de att läxorna finns för att hjälpa dem att lära sig mer. Hälften av eleverna svarade samtidigt att de inte utvecklas av läxor. De tyckte att de har för mycket läxor när lärarna ger alla på en gång. Eleverna skulle vilja att mängden minskades så att läxorna inte tar mycket tid från deras fritid. Speciellt i de perioder som sträcker sig upp till tre veckor och när de har alla läxor samtidigt. Eleverna tror att läxan kommer att finnas kvar i framtiden.

7.2.1 Elevernas uppfattning om läxans hantering

Eleverna uttrycker att de brukar göra sina läxor hemma men det förekommer att de är tvungna att hitta

strategier för att kunna hantera läxan. Dessa strategier är att gå på resurstiden vilket eleverna tyckte är positivt och att det hjälper dem. Elevernas påstående stämmer överens med Westlunds (2004) kommentar att eleverna tycker att det är mindre stressigt när de gör läxan i skolan. Jag menar också att det stämmer med Vygotskijs beskrivning (refererad i Bråten, 1998) där läraren genom sin erfarenhet och kompetens vägleder eleven som har mindre erfarenhet av olika strategier, begrepp och information för att kunna tänka och kunna genomföra läxan, det vill säga det handlar om att nå den proximala utvecklingszonen. Om eleverna inte har den hjälpen som de behöver, av till exempel en lärare, kan de använda sig av amatörmässiga metoder för att göra läxan (Hellsten, 1997). Konsekvensen blir att läxan inte kommer att hjälpa eleven att utvecklas på ett positivt sätt enligt ett sociokulturellt perspektiv på lärande (Bråten, 1998; Säljö, 2000). I ett sociokulturellt perspektiv handlar det om att eleven lär sig genom att interagera med sin omvärld och det är då de högre psykologiska processerna utvecklas hos eleven och det spelar ingen roll om det är på en individuell nivå eller på en gruppnivå. Av det följer att det är en gynnsam erfarenhet att lära sig genom att interagera med sin omvärld i det här fallet i skolan.

Även om alla elever är välkomna på resurstiden är det inte alla elever som använder sig av den pedagogiska hjälp som skolan erbjuder. Den typen av läxhantering kan ses som en förberedelseaktivitet och tillhör Hellstens (1997) klassificering av begreppet läxan. Men min uppmärksamhet går till att resultatet visar att alla elever gör sina läxor hemma efter skolans slut. Här kan man också nämna den typ av läxa som Hellsten (1997) klassificerar som tidstruktur.

En annan strategi som eleverna använder sig av för att hantera läxan är att hitta luckor i skolans schema. Även om det var en elev som svarade att hen gör läxan i väntan på bussen så stämmer det överens med Cooper (2007) där han påpekar att elever gör läxan utanför skolans tidsram. Jag tycker att elevernas sätt att hantera läxan också stämmer överens med Österlinds (2001) studie där eleverna gör läxan utanför lektionstid och inte hemma.

Eleverna uttrycker att de planerar sina läxor för att kunna genomföra dem och jag menar att det stämmer med den tidstruktur som Hellsten (1997) nämner om där eleverna lär sig att organisera sin tid genom att planera sina läxor. Det sättet att arbeta stämmer överens med Coopers (2007) kommentar om läxans fördelar där eleverna lär sig att ta ansvar och lär sig att tänka kritiskt, vilket påpekades i bakgrunden av denna studie. Det är intressant att även om läxan inte nämns i det senaste styrdokumentet, Lgr11, (Skolverket, 2011) används den på samma sätt, visar studien, som i Lgr 62 (Skolöverstyrelsen, 1962) där det konstateras att läxorna påverkar elevernas fritid.

7.2.2 Elevernas inställning till läxans värde

Elevernas inställning till läxans värde kan beskrivas som tudelat, vilket Österlind (1998) benämner som ett ambivalent förhållningssätt. Resultatet visar att läxan tar mycket tid ifrån elevernas fritid och på grund av det har eleverna en negativ inställning till läxan. Det gör att eleverna känner sig tvungna att planera läxan genom att prioritera bort saker från deras fritid, göra en tankekarta och göra sitt eget schema för att göra läxorna hemma eller i skolan. Hellsten (1997) påpekar att läxan påverkar elevernas fritid. Jag menar att

Hellstens kommentar om hur läxan fungerar i relation till elevernas fritid är en beskrivning att beakta då eleverna upplever att läxorna tar mycket tid från deras fritid när de har alla läxor samtidigt. Elevernas negativa inställning stämmer också överens med Coopers (2007) forskning där han bekräftar att eleverna har en negativ attityd när det gäller att göra läxan utanför skolans tidsram. Något som också är intressant att uppmärksamma är att en elev frågade sig på vilket sätt de vuxna vill att ungdomarna ska spendera sin fritid. Jag tycker att denna fråga stämmer helt med Hellstens (1997) kommentar om att elevernas arbetsmiljö betraktas på ett annorlunda sätt än de vuxnas arbetsmiljö. Kanske är det så att skolan inte tar elevernas arbetsmiljö på lika stort allvar som man gör på vuxnas arbetsmiljö.

Elevernas hälsa beskrivs vara påverkad av stress och det är värt att reflektera över detta. Resultatet visade att nästan alla de symptom som jag nämnde om i inledningen av denna studie är upplevda av eleverna på grund av läxorna. Statistiska Centralbyrån (2013) påpekar det som stämmer överens med elevernas beskrivningar av hur de mår under dessa stressiga perioder där de får mest läxor. Det eleverna beskrev stämmer också överens med Coopers (2007) förklaring om den negativa effekt som läxan har hos eleverna där stora mängder av läxor orsakar fysisk och psykisk trötthet hos eleverna. En elev, som var med i studien, tyckte att läxorna inte påverkade hans hälsa på något negativt sätt.

Studiens resultat kan till exempel vara intressant för lärare, rektorer och Skolverket att ta del av för att få en bild av vilken inställning och uppfattning eleverna idag har till läxans betydelse. Studiens resultat ger skäl till att som lärare på skolorna diskutera frågan om hur eleverna mår när de får som mest läxor. Det finns en anledning till varför lärare bör planera sina läxor noggrant innan de ger ut alla läxor i alla ämnen till eleverna samtidigt. Det behövs kanske en ändring i skolans system för att kunna hjälpa eleverna och speciellt lärarna att kunna koordinera mängden av läxor mellan sig innan de ger ut dem till eleverna. Det är inte optimalt att känna stress hela tiden då vi vuxna vet vad konsekvenserna av det leder till. Att gå hemma och i skolan med dessa stresssymptom i alla dessa veckor som eleverna har prov är inte hälsosamt för dem. Det är en moralisk fråga. Det finns elever som inte mår psykiskt eller fysiskt bra eller som av någon anledning har förhinder när det gäller att göra läxan. En stor mängd av läxor kommer troligen inte att hjälpa eleven att utvecklas på ett positivt sätt. Eleverna tror att läxor kommer att finnas kvar i framtiden, vilket enligt elevernas syn kräver en:

- genomtänkt planering och
- läxor på en måttlig nivå

Studiens slutsats är att läxans betydelse i gymnasieskolan beskrivs av eleverna som ett dilemma. Även om eleverna vill att läxan ska tas bort från deras fritid vill de fortsätta att lära sig och utvecklas i skolan. Att göra läxor i skolan på lektionerna kanske är lösningen på dilemmat, där läxans positiva värde (Epstein, 1998) och läxans problematiska hantering kan förenas.

7.3 Fortsatt forskning

En fortsatt studie kan vara att undersöka hur stor påverkan föräldrarnas bakgrund har på eleverna i relation till skolan och läxans betydelse. Det intressanta är att det finns elever som lär sig och det finns elever som inte lär sig av läxorna vilket kan vara en företeelse att studera i framtiden inom läxans område.

8 Referenser

- Bryman, Alan (2011). *Sambällsvetenskapliga metoder*. 2., [rev.] uppl. Malmö: Liber.
- Bråten, Ivar (red.) (1998). *Vygotskij och pedagogiken*. Lund: Studentlitteratur.
- Cooper, Harris M. (2007). *The battle over homework: common ground for administrators, teachers, and parents*. 3. ed. Thousand Oaks, Calif.: Corwin.
- Denscombe, Martyn (2009). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Epstein, Joyce L. (1988). *Homework practices, achievements and behaviors of elementary school students*. Report, 26. Baltimore: John Hopkins University.
- Fejes, Andreas & Thornberg, Robert (red.) (2009). *Handbok i kvalitativ analys*. 1. uppl. Stockholm: Liber.
- Hellsten, Jan-Olof. (1997). "Läxor är inget att orda om". Läxan som fenomen i aktuell pedagogisk litteratur. *Pedagogisk forskning i Sverige*, 2(2), 205-220.
- Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 3. [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Lärarnas Nyheter. (2004, april 25) *Läxorna skapar ohälsa*. Hämtad februari, 22, 2015, från <http://www.lararnasnyheter.se/lararnas-tidning/2004/04/26/laxorna-skapar-ohalsa>
- Nationella Encyklopedin. (2015). *Läxa*. Hämtad mars, 22, 2015, från <http://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/läxa>
- Ogden, Trje & Wallgren A. Gunnel. (2003). *Social kompetens och problembeteende i skolan: kompetensutvecklande och problemlösande arbete*. 1. Uppl. Stockholm: Liber.
- Skolverket. (1994). *Läroplan för grundskolan*. Hämtad mars, 24, 2015, från http://www.skolverket.se/regelverk/skolfs/skolfs?_xurl_=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolfs%2Fwpubext%2Ffs%2FRecord%3Fk%3D259
- Skolverket. (2011.) *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshem 2011*. Hämtad februari, 12, 2015, från http://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild publikation?_xurl_=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D2575

Skolverket. (2015). *Läxor och läxhjälp*. Hämtad februari, 10, 2015, från

<http://www.skolverket.se/regelverk/mer-om-skolans-ansvar/laxor-laxhjalp-1.225166>

Skolöverstyrelsen. (1962). *Läroplan för grundskolan*. Stockholm: Kungliga skolöverstyrelsen.

Skolöverstyrelsen. (1969). *Läroplan för grundskolan*. Stockholm: Svenska Utbildningsförslaget.

Skolöverstyrelsen. (1980). *Läroplan för grundskolan*. Stockholm: Skolöverstyrelsen.

Statistiska Centralbyrån. (2013, april) *Barn stressade av läxor och prov*. Hämtad, 20, februari 2015, från

http://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Publicationer/tidskriften-Valfard/Publicerade-artiklar-amnesvis/#Utbildning

Svenska Dagbladet. (2015, januari 2) *Stoppa häxjakten på läxor i skolan*. Hämtad 19, februari 2015, från

http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/stoppa-haxjakten-pa-laxor-i-skolan_4224519.svd

Säljö, Roger (2000). *Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Prisma.

Westlund, Ingrid (2004). *Läxberättelser: läxor som tid och uppgift*. Linköping: Linköpings universitet, Institutionen för beteendevetenskap.

Österlind, Eva (1998). *Disciplinering via frihet: Elevers planering av sitt eget arbete*. Diss. Uppsala: Universitet.

Österlind, Eva (2001). *Elevers förhållningssätt till läxor. En uppföljningsstudie*. Falun: Högskolan Dalarna.

Österlind, Eva (2008). *Gymnasieskolans projektarbete ur elevperspektiv*. Rapport, 6. Stockholm: Stockholms universitets förlag.

BILAGA

Frågor till intervju

- A. Var gör du läxan? och
- B. När gör du läxan?
- C. Hur mycket tid lägger du på läxan i veckan?
- D. Hur gör du för att hinna göra läxorna?
- E. Hur ser din fritid ut?
- F. Om vi har en skala från ett till tio, hur mycket tid tar läxan ifrån din fritid? (följdfråga)
- G. Hur påverkas din hälsa i skolan med relation till läxan?
- H. Hur ser systemet på resurs i din skola?
- I. Varför finns läxorna tror du?
- J. Utvecklas du med läxorna? (Följdfråga)
- K. Hur skulle systemet med läxan se ut enligt dig?
- L. Hur ser framtiden för läxan ut tror du?
- M. Brukar du ge dig läxor? (Följdfråga)
- N. Vad är din åsikt om läxan?